

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

«ЕКОНОМІКО - ПРАВОВІ ДИСКУСІЇ»

Матеріали

*III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
студентів, аспірантів та науковців*

30 квітня 2022 року
м. Кропивницький

Міністерство освіти України
Льотна академія Національного Авіаційного Університету
Факультет менеджменту
Кафедра менеджменту та економіки
Кафедра права та правового регулювання авіаційної діяльності
(м. Кропивницький, Україна)
Вища школа управління охороною праці (м. Катовіце, Польща)
Авіаційний університет Грузії
Факультет бізнес адміністрування (м. Тбілісі, Грузія)
Вища школа професійного навчання (м. Вроцлав, Польща)
Приватна установа «Академія «Volashaq»
(м. Караганда, Республіка Казахстан)
Вища школа економіки, права та медичних наук ім. проф. Є. Ліпінського
(м. Кельце, Польща)
Карагандинський державний університет ім. академіка Е.А. Букетова
(м. Караганда, Республіка Казахстан)
Вища школа бізнесу та підприємництва при Міністерстві економічного
розвитку та скорочення бідності Республіки Узбекистан
(м. Ташкент, Республіка Узбекистан)
Кіровоградський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС
України (м. Кропивницький, Україна)
ЗВО «Львівський університет бізнесу та права» (м. Львів, Україна)
ГО «Міжнародна фундація науковців та освітян» (м. Київ, Україна)
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне, Україна)
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Кафедра фінансів (м. Київ, Україна)
Навчально-науковий інститут менеджменту та психології ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»
Кафедра економіки, підприємництва та менеджменту (м. Київ, Україна)
Державний податковий університет
Кафедра аудиту, державного фінансового контролю та аналізу (м. Ірпінь, Україна)
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Кафедра менеджменту і логістики (м. Полтава, Україна)
Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра економіки та підприємництва
Кафедра економічної теорії, маркетингу і економічної кібернетики
(м. Кропивницький, Україна)

УДК 330:340 (063)

Економіко – правові дискусії: матеріали III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та науковців, 30 квітня 2022 р. Кропивницький: ЛА НАУ, 2022. 403 с.

Організаційний комітет:

Смутчак З.В. (голова) – д.е.н., проф., завідувачка кафедри менеджменту та економіки, Льотної академії НАУ (м. Кропивницький, Україна);

Стецюк Б.Р. (співголова) – д.ю.н., проф., завідувач кафедри права та правового регулювання авіаційної діяльності Льотної академії НАУ (м. Кропивницький, Україна);

Георгій Євгенідзе – декан факультету бізнес адміністрування Авіаційного університету Грузії (м. Тбілісі, Грузія);

Комеліна О.В. – д.е.н., проф., завідувачка кафедри менеджменту та логістики Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (м. Полтава, Україна);

Лісовий А.В. – д.е.н., проф., завідувач кафедри аудиту та економічного аналізу Державного податкового університету (м. Ірпінь, Україна);

Жовновач Р.І. – д.е.н., проф., завідувачка кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики Центральноукраїнського національного технічного університету (м. Кропивницький, Україна);

Янковська Л.А. – д.е.н., проф., завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування ЗВО «Львівський університет бізнесу та права» (м. Львів, Україна);

Семикіна М.В. – д.е.н., проф., професор кафедри економіки та підприємництва Центральноукраїнського національного технічного університету (м. Кропивницький, Україна);

Бурлаєнко Т.І. – к.пед.н., доцент, завідувачка кафедри економіки, підприємництва та менеджменту Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (м. Київ, Україна);

Дубініна О.В. – к.пед.н., доцент, доцент кафедри публічного управління та проектного менеджменту Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (м. Київ, Україна);

Коломоєць О.Д. – к.ю.н., доцент, провідний фахівець з організації наукової роботи Кіровоградського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України (м. Кропивницький, Україна);

Батюк О.В. – д.ю.н., доцент, Волинський національний університет ім. Лесі Українки (м. Луцьк, Україна);

Давиденко Н.М. – д.е.н., проф., завідувачка кафедри фінансів Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна);

Боровик А.В. – к.ю.н., доцент, проректор з наукової роботи Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне, Україна);

Богдан Мохнацькі – професор, доктор хабілітований інженер, Вища школа управління охороною праці (м. Катовіце, Польща);

Доктор Ірена Маліновська (Irena MALINOWSKA) – к.ю.н., доцент факультету права та

внутрішньої безпеки, Вища школа економіки, права та медичних наук ім. проф. Є. Ліпінського (м.Кельце, Польща);

Аманжолова Ботагоз Атимтайвна – кандидат юридичних наук, професор кафедри кримінального права, процесу та криміналістики, асоційований професор, Карагандинський державний університет ім. академіка Е.А. Букетова (м. Караганда, Казахстан).

Відповідальний секретар організаційного комітету Вакуленко Н.С., старший лаборант кафедри менеджменту та економіки Льотної академії Національного авіаційного університету.

У збірнику опубліковано тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та науковців «Економіко–правові дискусії». Тези доповідей відображають результати наукових досліджень, присвячених розгляду різноманітних проблем, умов та чинників діяльності підприємств, визначенню соціально-економічних резервів підвищення їх конкурентоспроможності, вирішенню питань економічного та правового характеру. Для викладачів, аспірантів, студентів та науковців економічних та юридичних спеціальностей закладів вищої освіти. Може бути корисним також для підприємців, організаторів бізнесу та менеджерів підприємств.

Рекомендовано до видання Вченою радою Льотної академії НАУ
(Протокол № 7 від 25 травня 2022 року)

За достовірність наведених у публікації даних, географічних назв, власних імен, цитат та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповідей.

<i>Нікітенко В.О.</i> РОЗРОБКА ЦИФРОВОЇ МОДЕЛІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	116
<i>Ніколайчук Т.О., магістр</i> РЕФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПРАЦІВНИКІВ ПЗФ УКРАЇНИ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ГАЛУЗИ	119
<i>Остапенко О.М., к.пед.н., старший викладач</i> УПРАВЛІНЬКИЙ ОБЛІК НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ЗА ТЕОРІЄЮ ОБМЕЖЕНЬ	122
<i>Інна Семенець-Орлова, д.н.держ.упр., проф.,</i> ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ	124
<i>Сербін В.І. (науковий керівник: Постова В.В., к.е.н., старший викладач)</i> СУЧАСНІ ФОРМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ТА ЇХ АДАПТАЦІЯ ДО СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	127
<i>Слюсарь М.Ю., магістрант (науковий керівник: Воронкова В.Г., д.ф.н., професор)</i> ЕВОЛЮЦІЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІТ-ІНДУСТРІЇ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ МЕНЕДЖМЕНТУ	129
<i>Таран О.М., доцент, к.е.н., Слатін В.С.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	132
<i>Курепін В.М.</i> ВИКОРИСТАННЯ РИЗИК ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	135
<i>Халявка Я.С. (науковий керівник: Вонберг Т.В., к.е.н., доцент)</i> СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	138
<i>Квасній Л. Г., Шульжик Ю.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ	140
<i>Полторак А.С., Ческідова І.О.</i> ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	142
<i>Папка В.С., Малюк Ю.М. (науковий керівник: к.е.н., доцент Христенко О.В.)</i> ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОМАНДАМИ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ	145
<i>Дорошенко Т.М., к.пед.н., Герошенко І.О., викладач</i> КОМУНІКАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ЕФЕКТИВНОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	148
Секція 3. Маркетинг	
<i>Паньків М.М.</i> БРЕНД ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЛОЯЛЬНОСТІ СПОЖИВАЧІВ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	151

УПРАВЛІНЬКИЙ ОБЛІК НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ЗА ТЕОРІЄЮ ОБМЕЖЕНЬ

Докорінна зміна зовнішніх і внутрішніх умов господарювання вітчизняних підприємств, що відбулася, означила стиль та методи управління. Такі процеси значно вплинули і на методологію управлінського обліку, який є важливим інформаційним джерелом управління авіаційним підприємством.

Традиційні затратні підходи до управлінського обліку характеризуються невідповідністю вимогам сучасного рівня розвитку торгівлі та посиленню конкуренції; не задовольняють потреб і можливостей сучасного соціально-економічного середовища, яке характеризується винятковою орієнтацією на кінцевого споживача, підвищенням рівня конкуренції на регіональному та міжнародному рівнях. Управлінський облік практично повністю фокусується на внутрішніх аспектах діяльності компанії і не приділяє уваги зовнішньому середовищу бізнесу; практика управлінського обліку втрачає практичну самостійність, наслідуючи вимоги фінансового обліку, і набуває допоміжного характеру. Внаслідок чого підприємства зіштовхуються з низкою проблем, яких можна було б уникнути: дефіцитом топових товарів і, як наслідок, зменшенням обсягу продажу; надлишками запасів за неходовими позиціями і збитками від їх псування; низькою оборотністю запасів і заморожуванням оборотних коштів у товарах; зменшенням прибутку і низькою лояльністю клієнтів.

Різні концепції та підходи передбачають вирішення управлінських завдань з різних поглядів. Одним з перспективних шляхів удосконалення механізму управління на підприємствах є розвиток методу управлінського обліку, спираючись на теорію обмежень (Theory of constraints, TOC) – методу обліку чистого грошового доходу (Throughput accounting, ТА). Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед українських науковців ТОС досліджують науковці Києво-Могилянської бізнес-школи С. Гвоздьов, М. Колісник. Також на науковому рівні методологію впровадження ТОС розробляють фахівці компанії «Apple Consulting» А. Колотов, Ю. Плієва, С. Бублик, А. Карпов, фінансовий директор «FERREXPO Petroleum Onshore» [1, с. 171]. Дослідженню методу ТА присвячені роботи С. Брегга [2], Д. Галловей і Д. Валдрона [3], Д. Дагдейла та Т. Колвіна Джонса [2], Дж. Каспарі, П. Каспарі [2], К. Друрі [3].

Різні концепції та підходи передбачають вирішення управлінських завдань з різних поглядів. Одним з перспективних шляхів удосконалення механізму управління на підприємствах торгівлі є розвиток методу управлінського обліку, спираючись на теорію обмежень (Theory of constraints, TOC) – методу обліку чистого грошового доходу (Throughput accounting, ТА).

Сьогодні існує багато публікацій, в яких самі компанії або незалежні експерти описують результати, досягнуті від впровадження ТОС. На сайті Goldratt Marketing Group є більше 90 подібних посилань. Понад 400 публікацій наукових досліджень були видані у вигляді книги «Світ теорії обмежень», автори Вікторія Мабіні і Стівен Балдерстоун («The World of Theory of Constraints» by Victoria J Mabin and Steven J. Balderstone). Також, такі відомі компанії публічно заявили про використання ТОС: АВВ (Швейцарія); Intel, Boeing – авіація і космонавтика, ВПС США, База морської піхоти США з технічного обслуговування техніки, Elwood City Forge (США); Israeli Aircraft Industry, Amdocs (Ізраїль); Dr Reddy's – фармацевтична компанія (Індія); Tata Steel (Індія). В Україні практику ТОС реалізовано в таких компаніях, як: ВАТ «Днірпотехсервіс» (машинобудування), ЗАТ «Галичина» (виробник молочної продукції), Carlsberg Ukraine (виробник пива), ЗАТ «Чумак» (виробник продуктів харчування) (FMCG), ВАТ «Фармація» та ТОВ «Аптеки гормональних препаратів» (фармртейл), Cisco Ukraine (мережеві технології та обладнання), Elit Group (дистрибуція запчастин для легкових автомобілів), Корпорація «Агро-Союз» (агропромисловий холдинг і один з найбільших дистриб'юторів запчастин для сільгосптехніки), корпорації «Артеріум», компаній «Рудь», «Луцк Фудз» та ін.

ТОС розглядає будь-яку компанію як систему, що складається з елементів, між якими існують взаємозв'язки. Загальна результативність системи визначається сукупною взаємодією всіх елементів системи, але з тези про взаємозалежність виводиться концепція залежності результату всієї системи від небагатьох елементів – обмежень (усвідомлення важливості ролі обмеження в системі – найбільш принциповий момент теорії).

Обмеження бувають матеріальними, коли здатність досягати мети обмежена якимось ресурсом в самій компанії (або поза нею), і обмеженнями політики управління. Будь-яка система має щонайменше одне обмеження, інакше прибуток компанії був би нескінченно великий. Кожна компанія створюється для досягнення певної мети. Досягнення мети вимірюється в одиницях мети. Швидкість, з якою компанія генерує ці одиниці в одиницю часу, називається Прохід (Throughput).

ТОС сформулювала процес систематичного управління через обмеження. Він відомий як «5 фокусуєчих кроків»: 1. Знайти обмеження системи. 2. Вирішити, як максимально використовувати обмеження системи. 3. Підпорядкувати всі останні елементи системи цьому рішення. 4. Розширити обмеження системи. 5. Повернутися до кроку 1, якщо обмеження усунене попередніми кроками. Обмеження Проходу безпосередньо впливають на величину Проходу, що досягається. Отже, обмеження – це чинники або елементи, що визначають межу результатів діяльності системи.

За ТОС виділяється три види обмежень: обмеження потужності, обмеження часу виконання замовлення і обмеження ринку. Окрім обмеження ринку компанія може враховувати вплив обмежень інших типів, наприклад, поведінкове обмеження, вплив якого стає помітним, коли проводиться порівняння різних компаній. О. Коуен та О. Федурко рекомендують вибрати обмеження ринку як стратегічне обмеження компанії, оскільки саме ринок забезпечує компанії зростання. Що більше замовлень,

то вище рівень діяльності системи. У певних випадках можна вибрати потужність або час виконання як вторинне обмеження на перехідний період [1, с. 44]. В основі будь-якої системи обліку, управлінського обліку зокрема, лежить система вимірів (система показників). Як правило, визначаються ключові і другорядні показники.

Ключові показники зазвичай пов'язані з основними цілями створення і діяльності компанії. Оскільки власники розраховують протягом певного часу повернути вкладені гроші і надалі отримувати прибуток (дивіденди), саме чистий прибуток (NP) розглядається найчастіше як основний, ключовий показник ефективності компанії і критерій успішності її менеджменту. Як допоміжні показники можуть виступати найрізноманітніші величини. Наприклад, кількість нових клієнтів (можливий критерій оцінки менеджера з продажу), середній чек (критерій ефективності роботи магазину) і так далі, але другорядні показники повинні співвідноситися з основними.

Список використаних джерел:

1. Козак В.Є. Управлінський облік за теорією обмежень: загальна характеристика / В.Є. Козак // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 1. – С. 170–174.

2. Bragg S.M. Throughput accounting : a guide to constraint management. – John Wiley & Sons, Inc. – 2007.

3. Galloway, D. Waldron, D. Throughput accounting – 1: The need for a new language for manufacturing / Galloway D. & Waldron D. // Management accounting. – 1988. – Р. 34–35.

УДК 354

*Інна Семенець-Орлова,
д.н.держ.упр., проф.,
старший науковий співробітник,
Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка*

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Вітчизняні секторальні реформи у публічному управлінні передбачають низку концептуальних змін, кожна з яких віддзеркалює структурні зрушення та осучаснює потреби відповідної галузі. Успіх цих реформ у сферах регіонального та територіального розвитку значною мірою визначається станом бюджетного забезпечення капітального будівництва як середовища, де реалізуються найбільш важливі та вирішальні для країни інфраструктурні проекти. Управлінська природа капітального будівництва є досить специфічною, адже з одного боку вона потребує розв'язання складних задач, пов'язаних із реалізацією нагальних суспільних потреб, а з іншого – значних за обсягом видатків, притаманні цій галузі.

Правовий механізм публічного управління включає порядок створення,